پوهندوی آصف بهاند ۲۰۱۴/۰۳/۱۰

د افغانستان ښوونیز نظام
جامعة الصالحات، اشرف المدارس
یا
د نوي نسل... ؟

په افغانستان باندي له جګړي نه د رازیږیدلوسونامي ګانو ناوړه او منفي تأثیرات زموږد ټولنیزژوند د هري پاڼي په هره کرښه کي تر سترګو کیدای شي. دلته خبره د افغانستان په ښوونیز نظام او په دې نظام کي پر شته مرضونو او ستونزو باندې ده. بحث مود ښوونیزنظام په دایره کي د اشرف المدارس (جامعة الصالحات) په نامه دیوه بل ګل؟ په غوړیدو دی. داسي ګل او داسي مدرسي چي هرڅه د افراطیت او تشدد په خُم کي رنګوي.
په اسلام کي د راغلو اصولو له مخي، پرته له شکه چي اسلام د تشدد دین نه دی؛ خوکله چي دین له سیاست سره غوټه کړای شي اوله هغه نه سیاسي موخو ته د رسیدو له پاره استفاده وشي، نو دین نه د سواستفادې زمینه برابریږي، چي دا کارله بده مرغه اوس ښه په مزه روان دی او زموږ په هیواد افغانستان کي د ډیرو ډلوپالیسي همداسي ده.
د افغانستان په کندوز ولایت کي د اشرف المدارس (جامعة الصالحات)په نامه د نجونو ښوونځی یا دیني مدرسه، د ښووني اوروزني وزارت له اجازې پرته په جلا پروګرام سره زده کوونکي روزي، سپینه به یې وایو پایله یې ښنسټ پالنه اوځان وژنه ده. همدا اوس دا لړی د بهرنیو کړیو د اهدافو د ترسره کولو له پاره د خامو موادو د تولید د یوې فابریکي حیثیت لري.
د دغو دیني مدرسو تأریخ ته که لږه پاملرنه وشي دا هم د بهرنیانوسوغات دی چي په زوره یې مسلمانان اوبیا په ځانګړي ډول افغانان ورپوري وهلي دي، داسي یې ورپوري وهلي دي چي استعمالیدونکي یې په ښه سترګه ورته ګوري او حتی ثواب یې ګڼي.اوپه دې ډول ځان، خلک او هیواد د بربادی کندې ته ورپوري وهي.
یونظر داسي دی چي د دغو دیني مدرسو ریښې د هندوستان له دیوبند نه راپیل کیږي، چي داهم د بهرنیانو یعني انګریزانو سوغات دی.اوس چي د هر ځانمرګي ریښه تعقیب شي سریې مدرسي ته رسیږي او دا ټول د مدرسي تولیدات دي.دغه مدرسي څه ډول رامنځ ته شوې؟
دانګریزاونو په مقابل کي د هند د خلکو د آزادی غوښتنو د مبارزاتو په لړکي له ۱۸۵۷ م کال نه تر ۱۸۶۷م کال پوري په هند کي مسلمانان د انګریزانو له خوا دومره وځپل شول چي قتل عام یې کړل اوله جوماتونو نه یې نظامي بارکونه جوړکړل، چي د ډهلي جامع جومات هم په کي شامل و. همدا وخت د هند مسلمانان ډیرضعیف شول او په دوو ډلو وویشل شول. دواړو ډلو زدکړې ته مخه کړه. لومړنی ډلې د علیګړپوهنتون بنسټ کینبود، دویمي ډلې د دیوبند مدرسي بنیاد پیل کړ. د یوبندیانو په افراطي ډول وپتیله چي نوي نسل ته داسي مذهبي زدکړې وښیي چي د غربي او هندو رسم ورواج څخه پاک وي.(۱)
د وخت په تیریدو سره د تشدد په لمن کي د دغو مدرسو دایره دومره پراخه شوه چي په سیمه کي په یوه لوی قوت باندې تبدیله شوه. بیا وروسته انګریزانو، امریکایانو او عربانو په دې موخه مرستې ته ور ودانګل چي دهمدې مدرسه اي افکارو له خاوندانو نه د کفر د راپرزولو په نامه د خپلو اهدافو د تر سره کولو له پاره استفاده وکړي چي هغه د شوروي په نامه د یوه قوت په ګونډو کول و.
او دا دی اوس حالات داسي بدل شوي چي په سیمه اوجهان کي ځیني سیاسي، نظامي کړی خپلو اهدافو ته د رسیدو په غرض همدا- امریکا او اروپا تقویه کړي - مدرسه والا بیرته د دوی(امریکا،اروپا) پرضداستعمالوي او د استعمال میدان یې ورته بې ښتنه افغانستان ټاکلی دی. اوس د دې اور لمبې دومره مرګوني شوې دي چي دا دی ټوله نړی ورنه په ویره کي ده.
زموږ په هیواد افغانستان کي زموږ د اولس د بیسوادۍ او ناپوهۍ نه په ګټې اخستو سره د همدې مدرسو څپې د نوي توکیکي نظام په راتګ سره، د دیني تعلیماتو په نامه، دومره ډیرې شوې دي چي د افغانستان راتلونکو نسلونو ته د یولوی خطر بنه لري. د دې زمینه چا برابره کړه؟

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

دا د امریکایي او غربي دیموکراسی ترچترلاندي، د اسلامي دولت په دایره کي د بربادی هغه پروګرام دی چي له د پارلس کلونو راپه دي خوا پیل شوی دی.اوس یي کنترول د دولت؟ له واکه هم وتلي دی، پري خبرهم نه وي چي چیري اوڅه وخت اوڅوک داسي مدرسي جوړوي .ښه مثال یي په کُندز کي «جامعة الصالحات» نومي مدرسه ده.
اوس دلته دا پوښتني مطرح کیږي چي:
ولي یي جوړه کړه؟
چا د څه له پاره جوړه کړ؟
څوک یي تمویلوي؟
مسؤولیت یي د چا پرغاړه دی؟
پایلي یي څه دي؟
له دې مدرسي خلاصیدونکي چیري جذبیږي اوڅه کوي د کارساحه یي کومه ده؟
دا او دي ته ورته نوري داسي پوښتني چي زموږ په وطن کي د نوي نسل د روزني په برخه کي د جدي پاملرني اوپوښتني وړ دي.
څو ورځي کیږي چي په میډیا کي په کندز ولایت کي د یوې خپلسرې مدرسي د رامنځ ته کیدو او پروګرامونو، هلته تلونکو زده کوونکو، درسي موادو، څه حلال اوڅه حرام ګڼي، او یولړ نورو هغو خبروباندي بحثونه اوتبصري رواني دي چي په رښتیا هم زموږ د وطن د نوي نسل په آبادی او بربادی کي د پاملرني وړ رول لوبولای شي.
ما په خپلو مقالو او لکچرونو کي په تکرار سره ویلي دي: ترهغه ځایه چي زه په افغانستان کي دننه او له افغانستان څخه د باندي د افغان ماشومانو په ښوونه او روزه باندې خبریم، د دې ښووني او روزني منفي اړخونه تر مثبتو دا ډیر دي، په تیره په افغانستان کي دننه. د همدې دلیل له مخي ما ټینګارکړی دی او ټینګارکوم چي زموږ ښوونه او روزنه معیوبه ده، باید سمه او جدي پاملرنه ورته وشي.
ډیرخلک ښایي ووایي چي: ښه کاکا یا ښه صاحبه! دغه ستونزي خوشته، موږیي هم وینو، د دې د حل له پاره کومه لارښوولای شي که نه؟ څولارې زموږ په مخ کي پرتي دي، پرکومه لار ولاړ شو چي له دې جنجالونو او ستونزو نه خلاص شو؟
زه خپله ځکه ځواب ورته لرم چي ما په خپلو ټولو هغو مقالو او بحثونو کي دي ستونزو ته د حل د لارې پیدا کول په نښه کړي دي چي ما د نوي نسل د ښووني او روزني په برخه کي لیکلي دي او اوس هم په ویبپاڼوکي پرتي دي.
دې مقاولو سرلیک دي:
پردی چاپیریال او د مهاجرو کوچنیانو او ځوانانو د زدکړې مسأله چي اوه برخي یي خپرې شوی دي او اوس هم د افغان جرمن آنلاین پورتال او ټول افغان په ویبپاڼوکي زما په نامه(آصف بهاند)په بیل کړای شویو آرشیفونو کي پرتي دي.
بله مقاله چي ما پرهمدې ستونزو بحث وربادي کړی دی هغه «زموږتعلیمي نظام او د جهادي کتابونو لړی» نومیږي چي د۲۰۱۳ کال د پنځمي میاشتي په نیماي کي چاپ شوه(۲)
پر دې موضوع باندي چي د نوي نسل او نوي افغانستان له پاره ډیره جدي ده، له نورالبشرنوید(۳) او آصف بهاند نه پرته،بل هیڅ چا غوږ ونه ګراوه.
«دجهاد کتاب» داسي ترتیب شوی چي نوی نسل د بر بادی یعني انتحار له پاره باید داسي آماده شي چي مصرف او وخت وربادې ضایع نه شي، کتاب یي چي ولوست، په هرځای کي چي وي ځان الوزلو ته چمتو کوي اوپه اصطلاح جنت ته د تګ لاره ورته پرانستل کیږي، ماشوم د جهاد په کتاب پسي لیواله ګرځي چي وې لولي،ځان والوزوي او ژر ځان جنت ته ورسوي.
چي د دې پروګرام چلونکو به څومره کوچنیان، ځوانان او خلک تباه کړي وي، څوک نه پوهیږي؛ او اوس دا دی د هغې ډرامي بله برخه ستیژ ته راوړل شوه: (جامعة الصالحات).
پخوا به د ښووني روزني لارویانو او ځینو سیاسي اشخاصو د حل لاره دا ګڼله چي انتحاریان له پاکستان څخه رالیږل کیږي، په پاکستان کي باید دیني مدرسي وتړل شي، اوس دا دی نه یوازې هغه مدرسي ونه تړل شوي اولکه د لړم بچي هره ورځ یي زیږوي او رالیږي یي، بلکي له رواني دیموکراسی نه په استفادې سره ستاسو په خپل کور کلي او ښار کي یي همدغه مدرسه داسي درته جوړه کړه چي عام خلک خو لا څه کوې چي په خپله دولت له استخباراتو سره سره وربادي خبرنه دی او داسي یي وعده کړې چي یوازې په کندزکي په یوه مدرسه کي شپږ زره نجوني ور رواني دي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکي په خیر و لولئ

د اشرف المدارس خبر د لومړي ځل له پاره ما په بي بي سي کي په انځوریزه بڼه ولید (۴) او په ربښتیا ورته حیران شوم چي یا پاکه ربه په دې وطن کي څه روان دي او پایله به یې څه وي. وروسته له هغه بیا هم په بي بي سي فارسی کې په لیکلي بڼه د اشرف المدارس په باب مالومات راغی (۵) او بیا له کابل نه خپریدونکي«هشت صبح»

(۶) ورځپاڼي د بي بي سي په حواله له خپلو تبصرو سره خپورکړ، چي لنډیز یې داسي دی:
«د اشرف المدارس» په نامه مدرسه څلورکاله مخکې په کندز کې د مولوي عبدالخالق اومفتي سراج الدین په نامه د دې ولایت د با نفوذه ملایانو له خوا جوړه شوې ده او اوس شپږزره نجوني په هغه کې درس وایي. د دین اوسیاست ګډوله کومه ښوونه او روزنه چې د کندز په اشرف المدارس مدرسه کې روانه ده، د افغانستان له فرهنګ او په افغانستان کې له رایجو دو دونو سره په مغایرت کې ده. په دې ښوونه او روزنه کې زده کوونکو ته ویل کیږي چې د رادیو اوریدل، د تلویزیون لیدل، عکس اخستل حرام دي؛ د ځینو ورځو لکه: د مور ورځ، د ښوونکي ورځ، د نوی کال ورځ، دزیږیدو ورځ او له کوره د باندې د ښځوکارکول حرام دي.اشرف المدارس د اوس له پاره په کندز، تخار اوبغلان کې څانګې لري. چلونکي یې په نظرکې لري چې ورته مدرسې د افغانستان په نورو نهو ولایتونوکې پرانیزي.
هغه زده کوونکي چې د دې مدرسې له نظامي ډوله اصولو سرغړونه وکړي، تنبه کیږي. په تعلیمي نصاب کې د شاملو مضامینو اصلي مأخذونه اوسرچیني هغه کتابونه یاد شوي دي چي یوازې د مرګ زیری ورکوي او د انسان وجود له ډاره سره ښښلوي. د ځینو نومونه یې دا دي:
د قبرعذاب
د مرګ منظر
د بهشت ګاڼه
او... (۷)

پاسني یاد کتابونه په زرګوني ځلي زموږ د خلکو د تیر ایستلو او له ژوند څخه د منحرفولو او ډارولو له پاره په ګاونډیو هیوادونو کې یا په عمدي ډول او یا په تجارتي بڼه چاپ شوي او افغانستان ته راوړل شوي دي. د آخرت د ښه کیدو په نیت او د ثواب د ګټلو په نامه څومره چي خرڅ شوي هغه خرڅ شوي، نوربیا وړیا هم ویشل شوي دي. ما په خپله یې په کابل کې په بیلابیلو سایزونو، بیلابیل چاپونه لیدلي دي، خو وروسته له نولس سوه دوه نویم (۱۹۹۲) کال نه دا لړی نوره هم تنده شوه او د دې کتابونو او دې ته ورته نورو کتابونو بازار تود شو.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکې په خیر و لولـئ

د دې مدرسې مسؤولین په دې وياړي چې زده کوونکي خپلې ګانې خرڅوي او پیسې یې ښوونځي ته ورکوي. مدني فعالانو او د دولتي ښوونځیو زده کوونکو بي بي سي ته ویلي دي چې د دې مدرسې زده کوونکي له نورو خلکو سره په چلند کې یوازې لاندې دوې جملې تکراروي:

- ته کافرشوې،
- دا حرام دي(۵)

د بي بي سي د رپوټ له مخې په افغانستان کې ۱۳۰۰ نا ثبت شوې ديني مدرسې فعالې دي چې دولت ورباندې کنټرول نه لري(۴) ټول هغه زده کونکی چې په دې مدرسې یا دې ته ورته نورو هغو مدرسو کې د دغسې درسي نصاب په دایره کې د زدکړو له پاره ناست دي، د دوی په غوږونو کې څه شی ورپوف کېږي. دا هغه څه دي چې په عمدي ډول د بهرنیانو له خوا زموږ د نوي نسل او په نږدې راتلونکي کې د ټولو افغانانو او ټول افغانستان د بربادۍ د بنسټ د ډبرې حثیت لري، او دښمن داسې هوښیار دی چې لکه دلستوني مار په خپل کور کاله کې او د دین په جامه کې خپل هدف داسې پرمخ بیایي چې زموږ ځینې خلک یې د دیني خدمت په نامه هرکلی کوي، جامې(حجاب) یې د خپل کلتور په نامه مني او ویاړ پرې کوي او په دفاعیه کې یې نیغ ولاړ هم وي.
کله چې دغه زده کوونکي له دې مدرسې څخه فارغ شي نومسؤولین یې په ویاړ سره خپلو کلو ښارونو ته لیږي . د هغو اهداف مالوم دي چې زموږ د خلکو په تیره نوي نسل بربادي ده، که یې مخه ونه نیول شي نو...
د دې کار پایلې به ډېرې منفي اوتباه کوونکې وي. داسې تباه کوونکې ځپې لري لکه سونامي چې په اندونیزیا او جاپان باندې راغله، هغوی خوبه یې په خپل پیاوړي اقتصاد بیرته ورغوي، خو که زموږپه خلکو او په تیره نوي نسل کې که دا مرض بیخي عام شو، بیا ورنه خلاصیدل مشکل نه، بلکې نا ممکن کار دی. د افراطیت په دغه مرض باندې زموږ د نوي نسل اخته کیدل زه یوه تباه کوونکې سونامي بولم.هیله ده په هره بڼه چې کیږي، مخه یې ونیول شي.
زه د افغانستان د ښوونې او روزنې په برخه کې ځان مسؤول ګڼم او د دې برخې د یو مسؤول په توګه په زغرده وایم چې د وطن، خلکو او ښوونیز نظام د لا فاسدیدو او لا بربادیدو په خاطر باید خپل غږ اوچت کړم او ووایم چې: د ټولنیز ژوند په هیڅ برخه کې افراطیت ښه نه دي، په تیره د نوي نسل په ښوونه او روزنه کې. هیله ده چې نور بادرده فرهنګیان، سیاسیون او په ځانګړي ډول د ښوونې او روزنې د ډګر مسؤولین په هرممکن ډول چې وي، زما د غږملتیا وکړي څو د دغه افراط مخه ونیول شي.
موږ افغانانو د ژوند په هره برخه کې دومره افراط کړی دی چې اوس کار له کاره تیر دی هر څه مو بد نامه کړي دي. موږ د خپلې ژبې حتی توري بد نامه کړي دي: رفیق، ملګری، برادر، ورور، انډیوال، بریت، ږیره خولۍ پکول انقلاب او...
د همدې دلیل پراساس زه د خود سانسورۍ په دایره کې د «مترقي ښوونې او روزنې» توري نه شم کارولی. که زه و وایم چې مترقي ښوونه او روزنه، منظور به دا وي چې هغه ښوونه او روزنه چې په ورځني ژوند کې، په پرمختګ کې، له نورې دنیا سره د تمدن په کاروان کې د یوځای کیدو او سیال کیدو کې په درد وخوري. که مې دا وویل، سمدلاسه کمونست او سورکافر کڼل کیږم اوسرمې هم د وهلو دی.
دا ښکاره خبره ده چې هیڅ مسلمان د اسلام د پیروئ او د اسلام د زدکړې مخالف نه دي، خو د ديني تعلیماتو ترنامه لاندې دا ډول افراطیت چې د دښمن د پروګرامونو له پلې کولو سره مرسته کوي، نوی نسل او وطن بربادوي، زه یې په کلکه مخالف یم. د ديني مدرسو داسې پروګرامونه چې انسان دي له ټول ژوند نه لاس په سرشي، داهم سم نه دي. دین داري به کو، خو نه داسې چې زموږ دینداري زموږ د ځان او وطن د بر بادۍ په بیه تمام شي.
په بی بی سی کې د دې مدرسې د عکسونو او ګزارش په خپریدو سره دا موضوع د ډیرو قلموالو د پام وړ وګرځیده، هشت صبح د بي بي سي د خپرو شوو اسناد پر بنسټ خپله سیاسي مسأله ورسره ګډه کړه او دا یې د آی اس ای کار وباله چې تر ډیره حده له امکانه لرې نه ده.
یوزیات شمیر زړه سواندو قلموالو په بیلابیلو آدرسونو کې خپل غږ اوچت کړ. له هغې ډلې نه پیاوړي او پرکاره مؤرخ د اکادیمسین کاندید اعظم سیستاني، ډاکترعبدالله کاظم، ملالۍ موسی نظام په افغان جرمن آنلاین پورټال کې، په ډیر زړه سوي سره دا د ښځو د حقونو تر پېنو لاندې کول وګڼل. له دې سره سره چې زه د یادو ښاغلو اوآغلوله خبروسره موافق یم، خو زما له پاره دا مسأله د ښځو د حقونو تر پښو لاندې کیدو نه وړ آخوا بله لویه مسأله هم ده. دا د یو وطن د ښوونیز نظام فاسدیدل او بربادیدل دي. د داسې مدرسو جوړول چې په خلکو کې په ځانګړي ډول په

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په خیر و لولئ

ځوانانوکي دافراطيت تباه کونکي تخم شيندي،چې هرچا کړی وي،که خپل وي که پردي ، دا زه د افغانستان د ښووني اوروزني په کرونده کې د يوه زهرجن تباه کونکي بوټي کرل او وده ګڼم.
قلموال کومه اجرايه قوا په لاس کې نه لري چې پرخلاف يې څه وکړي.تول هغه سياسيون او اداري مسؤولين(په تيره د معارف وزارت) چې اوس عملا د کارونو واګي په لاس کې لري، بايد د دې پروسې د درولو له پاره عملي اقدام وکړي.
البته دا مدرسه ځيني مدافعين هم لري چې د دې مدرسې درسونه او د دغو شاګردانو د جامو آغوستل خپل کلتور ګڼي. ښاغلي مدافع په يوه مقاله کې د بي بي سي دا کار تيروتنه بللي ده او ويلي يې دي چې ولې يې د دې ښاغلي کلتور؟ ته په بده سترګه کتلي دي(۸) زه د دې ښاغلي (ک.رنځور، چې په اغلب ګومان مستعار نوم به وي) د مقالې او دفاعيې په برخه کې څه نه وايم چې خبره اوږده نه شي، يوازې په ډيرې عاجزۍ سره عرض ورته کوم چې زه نه د بي بي سي کارکونکی يم اونه دفاع ورنه کوم، يوازينی مقصد مې دا دی چې نور زموږ هيواد وال له افراطيت نه را واړول شي، نور زموږ نوی نسل د افراطيت اوتشدد د لارې لارويان نه شي. بيا زه دې ښاغلي ته د کلتور په باب يوه لنډه يادونه کوم او د کلتور دښې پيژندني له پاره يومأخذ ورته ښيم، ځکه چې دی کلتور يوازې په جامواوعقايدو پورې را خلاصه کوي.
د کلتور يا فرهنګ يو ټيټ شانتې انځور داسې ښوولای شو:
 د انسان د پيدايښت له پيل نه ترنن پورې، د ژوند په ټولو مادي اومعنوي برخو کې د بشريت لاس ته راوړنو ته کلتور ويل کيږي، چې د نړۍ او ژوند د پيژندنې په برخه کې کارول کيږي. زه دې ښاغلي نه هيله کوم چې د کلتور د سمې پيژندنې له پاره د«کلتورپوهنه» ترسرليک لاندې اثرحتماً ولولي.(۹)
بيا هم وايم چې زه نه له بي بي سي دفاع کوم او نه بل کوم مقصد لرم، زما پرداسې خلکو زړه سوځي چې دا جامې خپل کلتورګڼي، دغه کلتور له کومه راغی؟ دغسې کالي چې څوک يې خپل کلتور او اسلامي حجاب بولي، داسې چې يوخوځنده موجود اوه، اته متره ټوټه پرسر اچولې وي،

(۴)

هيڅ ځای يې نه ښکاريږي، څوک څه پوهيږي چې تردې پردې لاندې دا متحرک موجود څوک دی؟ دا خپل دی که پردی؟ دوست دی که دښمن؟ نارينه دی که ښځينه؟ کورنی دی که بهرنی؟ په داسې حال کې چې په همدې روانه ورانونکې جګړه کې يوار نه، دوه وارې هم نه، بلکې په لسهاوو ځلې ترښځينه جامو او په اصطلاح اسلامي حجاب لاندې نارينه ګان اوبهرنيان د عامو خلکو د وژنې او زموږ د وطن د ورانولو له پاره رالېږل شوي دي. د جګړې دا ناروا ډرامه به ترڅه وخته روانه وي او د اسلام د دفاع په نامه به د بهرنيانو له شومو اهدافو نه افغانان قربانيږي.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

هغه ښاغلي چې دا ډول کلتورغواړي، باید په دې پوه شي چې دغه ډول کالي اوحجاب نه اسلامي کلتوردی اونه د افغانانو رواج سره اړخ لګوي. داسې حجاب یا کالي چې د یو انسان هیڅ ځای دې ښکاره نه شي، هغه وخت د بهرنیانو له خوا زموږ پر ټولنې باندې وتپل شول چې خپل جاسوسان یې په کې پټول. یعنې دا حجاب او دا ډول کالي زموږ نه، بلکې وارداتي کلتور دی. د لومړي ځل له پاره له ۱۸۳۹م کال نه وروسته انګریزانو د هغو کسانو ل ه پاره جوړ او ور واغوستل چې د عامو وګړو له منځه یې د دوی له پاره جاسوسي کوله. د دې له پاره چې هغه جاسوس ونه پیژندل شي، نو بوقرې یا همداسې حجابونه به یې اغوستل (۱۰)
هغه څوک چې دغسې حجاب خپل کلتور ګڼي او دفاع ورنه کوي، د دغوکرښوله لوستلو نه وروسته که په کور کې قرآن شریف لري، پاک الله دې حاضر او حضور وګڼي او په مقدس قرآن دې لاس کیږدي او ودې وایي چې د ده په کور، کلي او مالت کې او په خاص ډول د ده د پلار په کور کې د ده مور چې دی ورنه پیدا دی او د لومړي ځل له پاره یې سترګې په همدې مقدس او پاک موجود(د ده مور) لګیدلي دي، د هغې همداسې جامې په تن وې اوهیڅ ځای یې نه ښکاریده؟
د دغسې کلتور او افراطیت نه دفاع کول او د افراطي افکارو پلوي کول او د هغو دو دول، اسلام ته، انسان ته، افغان ته، افغانستان ته، کلتور ته او جهان ته جفا او خیانت نه دی؟ ترڅوپورې به د نورو ډولونو ته څنې اړوو او روا نا روا پروګرامونه به یې د خپلو هیواد والو او د خپل وطن د بربادۍ په بیه تطبیقوو.د خدای پار دی له دې کارو نولاس واخلئ، خپل کور، کلی وطن اوعقیده مه خرابوئ!
په څو نورو مقالو کې ما د حل لارې له پاره د نورو لازمو شیانو تر څنګه د نظام بدلیدل غوښتي وو. دا افراطیت له همدې ټوپکي حکومت سره راغلی دی، اوس خپل اوج ته رسیدلی دی، دغه شان مدرسې یې زموږ ټولنې ته یوه له زهرو ډکه ډالۍ ده، ټولنه او خلک یې تباه کړي دي، د هرې ستونزې لکۍ همدې ته رسیږي؛ځکه نو زه د نظام د بدلون وړاندیز بیا تکراروم، په تیره په افغانستان کې ښوونیز او روزنیز نظام باید بدل شي، له سره جوړ شي، داسې جوړشي چې د نوې نړۍ د پرمختګ د کاروان ټول اړین مسایل یې په لمن کې موجود وي.
مآخذونه:

۱-کریستیانا لیمب، د افغانستان یادښتونه، ژباړن:محمد زبیرشفیقی، میوند خپرندویه ټولنه،۱۳۸۳ کال،۱۱۳-۱۱۲ مخونه.

2-http://www.afghan.german.net/upload/Tahlilha_PDF/bahand_as_zemonj_talimi_nezam_ao_jehadi_ketaboona.pdf

3- http:/www.bbc.co.uk/Pashto/interactivity/3512/50/125013_ss-nawed-jihad-book.shtml

4-http://www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/2014/03/140301_k02-kunduz-madrasa-photo.shtml

5http://www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/2014/02/140228_k05_fundamentalism_girl_are_growing.shtml

6- http://8am.af/1392/12/12/denger-ashraf-almadares-rigid/

7-http://www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/2014/03/140301_k02-kunduz-madrasa-photo.shtml

8- http://tolafghan.com/posts/28951

۹-(کلتورپوهنه، لیکوال:ب،ی،کانونینکه اوم. ګ بلدریوا، ژباړه دوکتورلطیف بهاند، د۲۰۰۰م کال چاپ، ناشر:د افغانستان علمي تحقیقاتي مرکز،)
۱۰- نعیمي محمد ابراهیم،اولاګلونه سوځي،چاپ ځای:دانش خپرندویه ټولنه،۲۰۱۲م کال،۲۲۲مخ

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ